

Yleistä Työttömyysetuutta ei myönnetä takautuvasti ilman erityisen painavaa syytä pidemmältä kuin kolmen kuukauden ajalta ennen hakemuksen saapumista Kelaan.

Työttömyysetuuden saaminen edellyttää, että olette ilmoittautunut työ- ja elinkeinotoimistoon (TE-toimisto) työttömäksi työnhakijaksi.

Peruspäiväraha voidaan myöntää, jos työssäoloehto täyttyy (kohta 5). Jos työssäoloehto ei täyty, voidaan myöntää työmarkkinatuki. Työttömälle maahanmuuttajalle voidaan myöntää kotoutumistuki. Työmarkkinatuki ja kotoutumistuki ovat tarveharkintaisia, ja niiden määrään vaikuttavat omien tulojen lisäksi puolison tulot sekä vanhempien taloudessa asuminen.

Lomakkeen kohta 1

TE-toimiston kanssa sovitaan osallistumisesta työllistymistä edistävään toimintaan. Tällaista ovat työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus, omaehtoinen opiskelu, työharjoittelu, työelämävalmennus, työ- ja koulutuskokeilu tai kuntouttava työtoiminta. Toiminnan ajalla työmarkkinatuen/kotoutumistuen määrässä ei oteta huomioon puolison tai vanhempien tuloja.

Työllistymistä edistävän toiminnan ajalta voidaan maksaa peruspäivärahan tai työmarkkinatuen korotusosaa tai peruspäivärahan muutosturvallisää enintään 200 päivältä. Toiminnan ajalta voidaan maksaa myös ylläpitokorvausta tai korotettua ylläpitokorvausta. Kela saa TE-toimistolta tiedon työllistymistä edistävään toimintaan osallistumisesta ja muutosturvan piiriin kuulumisesta.

Lomakkeen kohta 2

Työttömyysetuuksien lapsikorotusta maksetaan alle 18-vuotiaista huollettavista lapsista. Omista ja ottolapsistanne lapsikorotusta maksetaan riippumatta lasten asuinpaikasta. Lisäksi lapsikorotusta maksetaan puolisonne lapsista, jotka asuvat kanssanne samassa taloudessa. Lapsikorotus on yhdestä lapsesta 4,86 e/pv, kahdesta lapsesta yhteensä 7,13 e/pv ja kolmesta tai sitä useammasta lapsesta yhteensä 9,19 e/pv (vuonna 2010).

Lomakkeen kohta 5

Peruspäivärahaa voidaan maksaa, jos täytätte palkansaajan tai yrittäjän työssäoloehdon. Palkansaajan työssäoloehto täyttyy, kun hakija on ollut palkkatyössä 34 kalenteriviikkoa edellisten 28 kuukauden (tarkastelujakso) aikana. Yrittäjän työssäoloehto täyttyy, kun hakija on työllistynyt yritystoiminnassa 18 kuukautta edellisten 48 kuukauden aikana. Palkansaajan työssäoloehdosta lasketaan kalenteriviikot, joina työaika on ollut vähintään 18 tuntia yhdessä tai useammassa työssä ja palkka työehtosopimuksen mukainen tai vähintään 1 052 e/kk (vuonna 2010). Poikkeavia säännöksiä työajasta sovelletaan opettajiin, kotityöntekijöihin, taiteilijoihin, luovaa ja esityksellistä työtä tekeviin sekä urheilijoihin. Työnantaja voi ilmoittaa tarvittavat tiedot lomakkeella TT4 Todistus työssäoloehdon selvittämistä varten.

Yrittäjän työssäoloehdosta lasketaan vähintään 4 kuukauden työskentelyjaksot, jolloin yrittäjäeläkevuokautuksessa määritelty työtulo on ollut vähintään 710 e/kk ja maatalousyrittäjillä 400 e/kk. Yrittäjän työssäoloehdosta luetaan myös lähinnä edellisten 28 kuukauden aikana tehty palkansaajan työssäoloehdosta luettava työ. Yritystoiminnan taloudellinen tilanne selvitetään Myyntivoiton selvitys -lomakkeella (TY2). Lomaketta ei tarvitse täyttää, jos yritystoiminta on päättynyt konkurssihakemuksen jättämiseen. Liittäkää hakemukseen selvitys konkurssin vireilletulosta (esimerkiksi kopio konkurssihakemuksesta). TE-toimistossa esittämämme asiakirjat eivät ole Kelan käytettävissä.

Työssäoloehdon tarkastelujaksoa voidaan pidentää enintään 7 vuotta sairauden, laitoshoidon, kuntoutuksen, asevelvollisuuden, siviilipalveluksen, päätoimisen opiskelun, lapsen syntymän, enintään 3-vuotiaan lapsen hoidon, apurahakauden tai muun näihin verrattavan syyn takia. Myös TE-toimiston kanssa sovitun työllistymistä edistävän toiminnan aika pidentää tarkastelujaksoa 1.1.2010 alkaen. Toimittakaa luotettava selvitys tarkastelujaksoa pidentävästä ajasta, elleste ole silloin saanut Kelalta esim. sairauspäivärahaa, opintotukea tai vanhempainetuuksia.

Lomakkeen kohta 8

Peruspäivärahaan voidaan maksaa korotusosaa 20 päivältä, jos olette ollut palkkatyössä yhteensä vähintään 3 vuotta ja päivärahauden enimmäisaika alkaa 1.1.2010 tai sen jälkeen. Liittäkää hakemukseen todistukset työsuhteista.

Peruspäivärahan korotusosaa voidaan maksaa 100 päivältä, jos olette ollut palkkatyössä yhteensä vähintään 20 vuotta ja Teidät on irtisanottu tuotannollisista tai taloudellisista syistä. Liittäkää hakemukseen irtisanomisilmoitus. Kela saa yksityisistä työsuhteista tiedot Eläketurvakeskukselta. Valtion, kuntien ja muista työsuhteista toimittakaa työsuhtetiedot. Jos irtisanominen on riitautettu, korotusosaa ei makseta, ennen kuin asiassa on tehty lopullinen ratkaisu.

Lomakkeen kohta 9

Ylläpitokorvausta voidaan maksaa työvoimapoliittisen aikuiskoulutuksen, omaehtoisen opiskelun, työharjoittelun, työelämävalmennuksen ja työkokeilun ajalta. Lisäksi ylläpitokorvausta voidaan maksaa työvoimaviranomaisen järjestämän työnhakuvalmennuksen ajalta. Työssäkäyntialueella järjestettävän toiminnan ajalta maksettava korotettu ylläpitokorvaus edellyttää, että toiminta järjestetään kotikunnan ulkopuolella ja että toimintaan osallistumisesta aiheutuu majoituskustannuksia. Liittääkää hakemukseen vuokrasopimus tai kuitit. Työssäkäyntialueen ulkopuolelle maksetaan korotettu ylläpitokorvaus ilman hakemusta.

Lomakkeen kohta 10

Työttömyysetuuteen ei ole oikeutta ajalta, jolta saatte irtisanomisajan palkkaa tai sitä vastaavaa korvausta tai kokoaikatyön palkkaan perustuvaa vuosiloma-ajan palkkaa. Työsuhteen päättyessä sopimukseen tai muuhun järjestelyyn perustuva taloudellinen etuus estää työttömyysetuuden maksamisen siltä ajalta, jolle etuus jaksotetaan. Ajan pituus lasketaan viimeisimmästä työsuhteesta saadun päiväpalkan ja korvauksen määrän perusteella. Myös yli kaksi viikkoa kestäneen kokoaikatyön päättyessä maksettava lomakorvaus jaksotetaan.

Lomakkeen kohdat 11 ja 12

Kaikki tulot selvitetään kirjallisilla todistuksilla tai maksutositteilla.

Työttömyysetuuden määrään vaikuttavat työ- ja muut ansiotulot. Etuus maksetaan soviteltuna, eli ansaittu tulo vähentää etuuden määrää. Perussääntö on, että ansaittu euro vähentää etuutta 50 senttiä. Sovittelussa tulona otetaan huomioon palkka tai muu ansiotulona pidettävä vastike, joka on saatu korvauksena työstä. Myös työaikapankkiin säästetyt ja sieltä nostetut ansiot sekä muun muassa verolliset luontois- ja henkilökuntaedut ovat soviteltavaa tuloa.

Palkkatulot selvitetään työnantajan todistuksella. Jos työnantajan todistus työttömyyden aikaisista palkkatuloista viivästyy kohtuuttomasti, työttömyysetuus voidaan maksaa ennakkomaksuna. Toimittakaa tällöin oma selvityksenne, josta käyvät ilmi työnantajan yhteystiedot, työsuhteen kesto, päivittäiset työtunnit ja maksettava bruttopalkka. Jos ennakkomaksua maksetaan liikaa, se peritään takaisin.

Sivutoimisen yritystoiminnan tuloista otetaan sovitellussa huomioon tulon ansiotulo-osuus. Metsätalouden puhdasta tuloa ei sovitella. Yritystoiminnan ja maatalouden tuloista on toimitettava kopio omasta ja yrityksen veroilmoituksesta sekä viimeisin tilinpäätös. Myös omasta työstä saatu tulo sovitellaan. Omalla työllä tarkoitetaan sellaista ansiotarkoituksessa harjoitettua toimintaa, jota ei tehdä työsuhteessa mutta jota ei harjoiteta myöskään yrittäjäasemassa.

Työmarkkinatuen ja kotoutumistuen tarveharkinnassa otetaan huomioon kaikki omat ja puolison tulot. Tarveharkintaa ei sovelleta TE-toimiston kanssa sovitun toiminnan ajalta eikä myöskään 180 ensimmäisen työttömyyspäivän ajalta, kun työmarkkinatukea maksetaan perus- tai ansiopäivärahan enimmäisajan jälkeen.

Metsätalouden tulona otetaan huomioon verotuksesta annetussa laissa vahvistettu kuntakohtainen metsän keskimääräinen vuotuinen tuotto kerrottuna omistetun metsän pinta-alalla. Kela saa tiedot verottajalta. Ilmoittakaa kohdassa 15 Lisätietoja, jos yritystoiminnan tai maa- ja metsätalouden tuloihin vaikuttavat olosuhteet ovat muuttuneet olennaisesti edellisen verovuoden jälkeen, esim. yritys tai tila myyty tai maatalouden tuotantosuntaa on muutettu.

Lomakkeen kohta 16

Ilmoittakaa, jos olette olleet poissa TE-toimiston kanssa sovitusta muusta toiminnasta kuin koulutuksesta tai opiskelusta sellaisena päivänä, jolloin Teidän olisi pitänyt olla paikalla. Etuus maksetaan poissaolopäiviltä vain, jos poissaololle on hyväksyttävä syy. Poissaolopäivien maksusta päätetään, kun TE-toimisto on antanut poissaoloajasta lausunnon.